

Miesta v sieti

Ház a Tabla mellett

Alszik a macska. Hótól illatos a levegő. Tegnap hoztak be fát a konyhába. Egy-egy hasábon rajta virít az évgyűrű. Az asztalon szemüveg hever. Odakint vonat robogott el.

A tisztára sikált deszkapadlón ülök a konyhában a kék tapasztott kályha mellett. Jó meleg. Az ablakok párásak, mintha valami derék ember lehelte volna be őket, kintre alig látni, de idebent meleg van. És félhomály. Szomorúság a hangulat a konyhában, és egy kicsit az ablakon túl is, pedig hull a hó. Zajosan. Újabb vonat. Mintha ijesztgetne valakit. Beszélgetünk csendesen a félhomályban. Ha vonat megy el az ablak előtt, látni néha a faforgácsként szertepattanó szikrákat. Kék szekrény az egyik sarokban, kasznyicskának is hívjuk minálunk, fiókjaiban ennivaló – a legfelsőben mákos vagy diós kalács árasztja jó szagát a lenvászon kendőből –, a másik sarokban vizespad, rajta vödör, benne üvegtiszta, jéghideg víz – vörösrre fájdtja az ember kezét – és lavór. A lavór mellett fésűk, szép glédában. Ha vonat füttyent a távolban, kicsusszannak itt-ott a kezünkől fészülködés közben. A fiókban cérnaspulnik, gubancos gombolyagok, varrótűk, gombóccá gyúrt rongyikák, a fiók alján is tűk, talán gombostű is akad. Ki göngyörgeti meg újra a rongyikákat? Hol vannak a lyukak, hol a hasadások és a repedések, hol van, amit be kell varrogatni? Beszó mindent az idő, cérnaszálak fülnek a gombolyagokba, meg tűk, gombostűk, leszakadt gombok... Szeretem a cérnákat és a gombolyagokat, a rongyikákat, világitanak a fiók aljából a gombok, több van, több van belőlük, mint a kisolvasó szemeiből! Megnyalazni a cérna végét, befűzni a tübe. Mint a vonat, olyan hosszú a cérna.

Alul a kissekretyben a fényesre pucolt cipők, lejjebb fiók, benne fekete paszta. Jóságú, ragacsos fekete.

Odakünn hófűvés. Öregapa az ajtó előtt letopogja a havat agyonhordott, jó meleg bocskoráról, báránybőr kucsmáját a combjához csapkodja, utána fordul csak be a konyhába. Bekecsén, sűrű bajuszán vastagon ül a hó. Dobog, zörög az ajtóban. Összekoccan a foga. Egyik kezében két fácán, a másikban egy pár fogoly. Világosabb lesz hirtelen minden. Olvad a hó, ragad a padlóra. Az asztal nyitott tenyér, ráfektetni a madarakat, megremeg az asztal, és megremeg az ájer is idebenn. Vonat. Elcsitul a levegő.

– Micsoda zegernye!

A karácsony már rég oda, de hideg van. Havat préselnek a felhők. Pedig nemrég volt csak fáért az Esterházy-parkban. Így csinálta minden évben, nem akadt Cseklészen család, amely vásárolta volna a karácsonyfát. Kinézte előre a fenyőt, aztán elment érte a parkba, és slussz, nyissz. Akkor még karácsonyfával volt tele a park. Meg slusszpasszokkal. Hó virágzott rajtuk. És hullott. Csendesen! Úgy fújta szerzte a szél, mint a meggyfa virágát tavasszal. Felemeled a fejed, és ott a sok fehér, ni, milyen magasan.

Kisfejsze volt nála és fűrés, talán még új lapot is vitt hozzá. Léptek a frissen hullott hóban, átmedvesedik a lehelet illata, át a hangok szaga. Meghitebbé válik a hótól a világ, hát hiszen jön a karácsony. Néhány rekedt kismadár. Lerázza egy cseppet a havat, lekapargatja a kérget a tönkről. Milyen szép szárnyai voltak a fának. Bumm, repült a forgács, megremegtek az ágak. Magavette a vállára, akár a keresztfát. Este máriászoni megy. Tart még a háború, és foghív van a fa helyén az erdőben. Üresség. A hó betakarta az ilyen-olyan halmocskákat, kis fehér csöcsikék nyomakodnak csak ki helyettük a földből.

A karácsony már rég oda, a kémény füstöl, mint a gőzmozdony, befűtöttek neki alaposan.

Az utca végében áll a ház, kőhajításnyira a vasúttól, kapuja előtt körtefa, kertje hatalmas, kétfelé, háromfelé ágaznak benne nyáron az ösvények, némelyik belevész a dohányba; a szomszédban roppant kukoricaföld. Azt hívják Tablának. Később is, mikor a házról beszélnek, azt mondják, az ott a Tablánál. Magdolnakörte áll a ház előtt.

Nyáron csiszorog a Tablában a kukorica, ősszel zizeg, vicsorítja sárga fogát. Abban bújócskának kurjongatva az ebadta kölkei. Darabokra törnek a kukoricán a szél sípjai. Télen, mikor már laposakat pislog a mező, fűrjek és fácánok kóricálnak benne, itt-ott átszalad egy egér. Kettő is. Öregapa nap mint nap végigjárja a kertben lerakott csapdáit, behoz egy foglyot vagy fácánt. Néha kettőt is. A falnak támasztja a kukoricarostát, kitámasztja egy pálcával, magot szór alá, és vár. Jön az éhes fácán, meglátja a szemet, ráesik a rosta – megvan a büdös! Basszandaláteremtette! Leteszi a fácánokat a konyhaasztalra.

A ház előtt jönnek-mennek a vonatok, nyáron hullik a körte, nyiszorog és sípol a kukorica. Időnként nevetés csap fel. A kalászból finom szór fittyed ki. Esőben megizzad. Eső után a sínek is ontják a jó szagot.

De öregapa alig van itthon. Eljár még a vasúthoz. Mozdonyvezető. Mikor szolgálatba indul, előkészíti nadmama a nagy bőrtáskát, benne üvegen kávé, egy darab disznósajt puha karéj fehérkenyérrel, a mi kenyérünk a legjobb! máskor meg májas hurka vagy valami más, amit öregapa épp megkíván. A spórolós, dolgos nadmama szó nélkül engedelmeskedik, hiszen öregapa tartja el a családot. Nadmama árgus szemekkel járkal a házban, csörömpöl, kavarja a port. Csillog-villog minden.

Öregapa szinte soha nincs itthon, és ha megjön, ki kell magát beszélnie. Így tapogat végig még egyszer mindent, amit napközben becsókolt, látott, kóstolt, megélt. Megforgatja újra a nyelvén. Talán fel is ragad közben valami a szájpaplására, de erről nem beszél.

Julianna nadmama mindig itthon van, ő a minden, a mindenkié. Tud mindent, amit tudnia kell, orvosságot minden bajra, és ott van a szeme mindenütt, kocsányon. Történeteket és álmokat nevelget, szavakat és énekeket. Mint a virágot. Virágot is nevel. Körbetapogat mindent a szemével és a kezével. Kezéből a betevő, teszi máshova is.

A kertbe a magdolnakörte lombján át sűrűn beles a nap. A körteszagba meghökkentőn keveredik a kiskertben virító flox illata. Télen néha kifagy a fű. De a flox kijön. Minden évben ugyanakkor.

Nadmama utánozhatatlan, rendet tart mindenütt, és több vasat a tűzben. Főz vagy síkál örökké, nem trafikál, csak az urával, olykor a lányával, nevetnek munka közben, aztán átlöttyinti a küszöbön a vödörből a vizet, elmegy egy vonat, és furcsa csend támad a házban. Akármikor észébe jut napközben az öreg. Ugyan mit csinálhat most apátok? Ugyan mit?

Fiatalkorában főszakácsnő volt Pesten a pezsgőkereskedő Hubertéknál, aztán hozzáment az özvegyember öregapához, akinek volt egy lánya, s amellett lett aztán még hat másik gyerek. Nyuzakodnak mindig, ha együtt vannak, de senkivel sincs meg olyan jól, mint pont vele.

Hozzáment öregapához meg az Ilonkához, nagyon akart szeretni valakit, a tulajdon gyerekkorát elfelejtette, észébe se jut, és arra se gondol, hogy öregszik. Mindig volt körülötte gyerek. Ha zuhanni akarna, talán nem is lenne neki hova! Két fiú, az egyik éppen finác, a másik – hogy is lehetne másképp – a vasútnál dolgozik, meg négy lány. A legöregebbet, az Ilonkát, öregapa hozta. Julianna nadmama sűrűn nézeget a vonatok után, nyáron összeszedi a körtét a gyalogjáróról, ősszel a diót az udvarról, különben meg mindig a konyhában motoz. Minden úgy jó, ahogy van. Nevet talán az egyik szemével és sír a másikkal, de legbelül inkább a családot, mint magát melengeti.

Ősszecikordítja sárga fogát a kukorica, és nyáron le-leszottyán a járdára egy magdolnakörte.

Öregapa vidám ember. Mindig kész valami huncutságra. Még a szeme is nevet. Hogy is ücsöröghetne idehaza, ha szép az idő! Akármikor ott terem a mulatságban, meglocsolja a torkát, és lepipálja a nála fiatalabbakat. Ugrál és bugrál, döng a padló, majd beszakad, öregapa dalol, ropog a térde. Csapást, azt szeret a legjobban táncolni. Ha felbukkan egy hasonlóan jó, hasonlóan jókedvű

ŠIKULOVÁ,
Verona
Menettérti
L'Harmattan, 2014
(megjelenés előtt)

„Helyek a hálóban”
Magyar Lettre
Internationale, 87

táncos, mondják is mindjárt: „Tiszta Nadjánoš!” Otthon is, ha jó a kedve, fogja a nyenyérét, egyik kezével tekeri, a másikkal meg penget és penget. Néha megcsapja a combját. Hogy tudnak énekelni a nadmamával! Nadmama kedvence a Hoja gyungya, hoja. De táncolni nem táncol sohasem, rövidebb az egyik lába pár centivel. Szencen varrat magának speciális cipőt, magas sarkút. Járás közben mintha egy éneket kipegne-kopogna. Odahaza mindenki tudja, hogy ő jön. Kipegi-kopogja bele a padlóba. Hoja gyungya, hoja!

Vonat. Ének. És kukorica.

Magyarbélből való a nadmama, nagy zsirosparasztsaládból. Az ő hozományából vették a házat meg a földet a Tablánál. Nadmama mindig ápolt és elegáns, bokáig érő szoknyát, blúzt, gyapjú kiskabátot viselt. Senki sem öltözik úgy, mint ő.

Néha felszáll a vonatra, elmegy a szenci piacra, ismeri minden kofa. Olyan nincs, hogy valaki ne vegye észre a vonaton. Nagyon korán, alig harmincévesen megöszült, patyolatfehér haja simán hátrafésülve, varkocsba fonva, kontyá tekerve, két hajtúvel megtűzve. Szencre, a templomba, misére, a mezőbe, néha én, az ő kis leánykája is ott bandukolok mellette. Az ő báránycsaja, a bogárkája...

Velünk lakott öregapa anyja is, a Dudunka öregmama, másképp Agneška, lánykorában Balogh. A harmadik sarokban ül, a kályhával átellenben, lába a hokedlire polcolva, nekidől a polcnak, és szundikál. Mint egy macska. Bilen jobbra-balra, hotó-hii, hotó-hii, süket is, néha megiszik valamit, és akkor saját magával beszélget. Ha nem ismered a mértéket, elnehezül a nyelved, oszt oda a nagy szilajság, neveti öregapa... Dudunka öregmama ura, a Nagy Štefán az égből pislog már lefele, vagy talán épp bóbiskol, mint egy elaggott napkorong, de itt a földön meg tudta gyógyítani az állatokat, ismerte az összes, de tényleg mindegyik betegséget, s jöttek hozzá a népek a gondjukkal-bajukkal is, mert a Nagy Štefán látta a jövőt. Csak ránézett az emberre, és mindjárt tudta, hol fáj. Olyat is mondanak, hogy varázsolni tudott. A csirkék közül is akármikor tudta, melyikből nem lesz semmi, azt a földhöz csapta, a kiscsibe csapott egyet-kettőt a szárnyával, egy csipantással égnek dobta a lábát, és nyekk, vége is volt. Nadmama szó nélkül lapátra söpörte, és rádobta a ganajra. Ha Dudunka ura végigment a falun, a macskák felmásztak mind a fára, a ház előtt a porban heverő kutyák pedig behúzták a farkukat, és szűkölve kotródtak az óljukba...

(Volt később egy másik, hasonló lódoctor Pusztafödemesen is, közlelő s távolról eljártak hozzá. Egy svunggal trokározta a birkákat és teheneket, szörnyűséges bűz ömlött ki a gyomrukából, vonakodó borjakat rángatott az anyjuk hasából, sajgó fogakat rettenetes kutyák szájából, miskárolta a kandisznókat, míg egyszer megbotlott, azapádmindenit, gennyedzett utána a lábujja, fáj, mint a hétméknű, leöntözte hát törkölypálínkával, meglocsolta vele a fejszét is, erőt merített egy-két kupicából, és sutty, levágta. Aztán csak feküdt a konyhában, disznó nótákat énekel, dongtak körülötte a legyek.)

A negyedik sarokba angyalok pöktek, rikoltozik a nyáluk, hol magyarul, hol szlovákul, és dalol a cseklézi mély várakba fulladt bogárszemű legényről, hogy

*Pod čekliskym zámkem velká blbočina,
spadol do nej šubaj s čiernyma očima,
a ked sa on topil, na chlapcu zavolal,
kamarádzi moji, už sem sa vám schoval,*

vagy mesél, talán a cseklézi Ilonáról, aki lóvá tette a törököket, erős vörösborral elbódította a Várdomb tetején álló várban a nagyvezírt, aztán levágta ez az Ilona a nagyvezír fejét, megfordította a lova lábán a patkót, hogy megtévessze a nyomkereső törököket, felpattant a paripára, és meg is halt, mert a féktelen vágásban egy faágnak csapta a fejét, legyen neki könnyű a föld, vagy nehéz, mint a dunna, melegítse csak, de lehet, hogy a cseklézi gyertyákról beszél, ő, megint a törökök, meg az Ilona!, aki ezúttal úgy döntött, nem adja a várát a töröknek, de Hasszán bég, a vár ostromlója hitte, hogy az övé lesz, a szoknyás kapitánnyal együtt. De az csak nevette! Míg Hasszán sóvárogva várta a napot, mikor majd széthajtogatja a selyempuha szoknyákat, és lángra lobbantja Ilona ölet, a várúrnó egy modori méhésszel meg egy trencséni fegyverkováccsal egyezkedett; aztán vihar közeledett, gyülekeztek a felhők a vár fölött, pont mikor a törökök támadni akartak, de észrevették, hogy minden ablakban nagy gyertya ég, Hasszán bég pedig tudta, hogy a gyertyák a vihar elől védenek; esett, a cseppek karikákká gyűrűztek szét a pocsolókban, Hasszán a Gederba fölött, a dombon álló vár alatt rostokolt, nem akarta

megzavarni a szertartást, maga is félt a vihartól, de figyelte folyton a cseklézi várat, négy katonája a legmagasabb fák csúcsáról leste, mi történik ott.

Az ólomszínű égből ömlött az eső, dobolt a sátorlapon, a villámlás, mennydörgés álomba ringatta a török katonákat, a cseklézi Ilona azonban nem aludt, tudta, hogy a vár éjfélok felrobban, titkos folyosókba terelte az asszonyokat és a sivalkodó gyerekeket, akiknek az anyjuk a szájukra tapasztotta a tenyerét, a gyertyafényben potyogott a kezükből az ennieló és az arany, amit sebtiben összeszedtek. Fél tizenkettőkor távoztak az utolsó őrk is, alacsony botok tetejébe akasztva a sapkájukat, hogy a törökök azt higgyék, még mindig imádkoznak, hogy érjen már véget a szörnyű égszakadás, háromnegyed tizenkettőkor meg a csodálatos szépségű parancsnok, a méhészt meg a fegyverkovács meggyújtották a zsinórokat, és futottak a többiek után a titkos alagútba.

A rettenetes robbanás az egész környéket betéritezte a vár forgácsaival.

A méhészt és a fegyverkovács a törökök fogságába estek Ivánkánál.

Mikor már nem dúlták a vidéket az oszmánok, és nem robbantak a cseklézi gyertyák, a vár romjai között mintha mindig valami fény libegett volna. Akkoriban történt, hogy az öreg Buzgovičné mosni ment a cseklézi Fekete-vízhez. Mire hazaindult, jól elfáradt. A romoknál megállt pihenni, letette a nedves batyut. Egyszer csak megremegett előtte a föld, kettényílt, s a hasadékban tizenkét hordó volt, csurig tele arany- és ezüstpénzzel. Az egyiknek kakas ült a tetején. A vén Buzgovičné keresztet vetett, gyorsan összemarkolt az aranyból-ezüstből annyit, amennyit elbírt, és örömködvé elindult hazafelé. Mikor aztán aznap éjjel megjelent neki két patás úr, és táncolni hívták, tudta rögtön, miféle társaságba invitálják. Bezárkózott, és imádkozott virradatig. Úgy félt, hogy reggel aztán ment is rögtön a paphoz tanácsért. A pap azt mondta, adja oda a fele pénzt egy új templomra, a többi meg tartsa meg. Ám amíg a pénz az utolsó garasig el nem fogyott, az éjszakai látogatások folytatódtak, jönnek már, itt vannak. Reggel aztán kukorékoltak a kakasok, az öregasszony meg csak mondta egymás után a sok miatyánkot és üdvözlégyet, elkopott egészen az olvasója, úgy félt.

S mikor néha elhallgat talán a sűrű, rusnya nyál, az angyalok a lámpa alatt keringenek, zizeg a szárnyuk, mintha kukoricacsuhéból lenne, elmegy egy vonat, kippen-koppan nadmama cipője, öregapa télikabátján csendesen olvadozik a hó.

Mindenféleről beszélgetnek itthon.

Öregapa akár az óra. Érkezései és távozásai határozzák meg a család ritmusát és metrumát, hozzá igazodik minden – a disznóölés – két-három hizott malacka –, a hűvös fehérbor átféjtése odalenn a pincében, az aratás, a kasza pendülése, minden komolyabb kerti munka, a kenyérsütés meg a kivonulás a szőlőhegyi hajlokba. Kapja a nyenyéréjét, és dalol, istenest és világít, szlovákot és magyart, ami csak eszébe jut, De profundis, lakodalmas, karácsonyi, Laudate, fanfár és sikamlós sláger és fennkölt énekek, eljártassa a nyenyeren mind, a ritmust az asztallábon rúgja. Odakinn vonatok csattognak el, olykor szikrák pattannak szerte, mint a faforgács, vagy elnyújtott fütty hallatszák.

Néha felbukkan egy nagyon, de nagyon szép, kissé talán zárkózott, szomorú fiatalasszony is. Leginkább nyakig zárt, sötét ruhában. Anyám keveset beszél. A tekintete szürkés-kék, szomorú. Azelőtt sokat nevetett.

Nyaranta a ház előtt, a leanderek között üldögélt a barátnőivel. Máskor meg a kismacsákat abajgatta a nővéreivel.

Néha leguggol, beszél hozzám. Néha meg felvesz egy macskát, kicsit megdedelgeti, aztán leteszi újra.

Vonat mindig van. Este mese a cseklézi gyertyákról, a hazajáró Endrédy-ről, vagy másról, mondjuk hogy melyik évben mennyi szőlő termett vagy mi mindent látott öregapa a munkában.

Otyec ritkán jön haza, de ha mégis, teli van vele rögtön minden. Csendőr. Anyám fel-alá járkal, leselkedik kifelé a muskátlis ablak mögül az utcára, levelet vár egyre. Jön a postás, telleget a levéllel, anyám nevet. Ilyenkor öregapa meg nadmama is mosolyog. Otyec pedig írja a leveleket, írja egyre. Háború van. Hol cigarettát kér, hol gyümölcsöt a pakkba, és mindig búsul. Nyáron azon bándokodott, hogy nem kukoricázhat ő is a családdal. Nyár vége felé minden nap van kukoricafőzés. De előtte még megvörösödik, aztán tisztára elfeketedik a kalászkok bajusza. Hol Stubnyafürdőről jön levél, hol Žemberovcából, hol Korponáról. Háború van. Háború. Mindenkinek betolakodott az életébe, bereteszelte az ajtókat.

A mozgósítás kiséperte Cseklészet. Elvisznek minden valamirevaló férfiembert. A falun keresztül járnak a katonai vonatok, nótáznak a bakák.

Hujjogatnak, nótáznak, szomorút meg vidámat is. Néhány házba német stáb telepszik be, aztán ezek autóba ülnek, és jönnek az oroszok. Általában ugyanazokba a házakba költöznek be, ahol a németek voltak azelőtt. Teli van katonával minden. Mind éhes, és mind ír haza. Cseklész lakóinak száma körülbelül ötezer, van itt posta telefonnal és távirókészülékkel, körjegyzőség, csendőrállomás, öt vendéglő, öt üzlet, élelmiszer-szövetkezet, malom, kultúrház és mozi is.

Amikor a falut elfoglalta a magyar katonaság, kicserélődtek a község és az iskola képviselői. Cseklész egyszeriben Magyarországon volt. Sokan elvesztették akkor a munkájukat Pozsonyban, de aztán harminckilenc márciusában újra Szlovenszkoéhoz csatolták, azon a napon, amikor kikiáltották a független szlovák államot. A községháza előtt nagy ünnepség volt. Kormánybiztost is választottak. Mindenki kiment megnézni a parádét. Volt, aki ünnepelt, és volt, aki csak a fejét csóválta. Öregapa meg csak megy a munkába, jön a munkából. Beszélget nadmamával, beszélget a gyerekekkel és az állatokkal.

A várdombra egyszer csak légvédelmi ágyúkat telepítenek.

Katonák mindenütt. Ki érti ezt? Mindenki! A vonaton is csak a háború, a háború. Az iskolában lakik a stáb. Előbb szlovák katonák, aztán ezek eltűnnek, és németek terpeszkednek a helyükön. Egyetlen pillantásból látszik, hogy sebtében távoztak mindannyian. A sarokban az asztalon olvasókönyv hever, az ablak alatt bölcső áll. Mama... Emma... Úr ír... Az árvaházba és az Esterházy-kastélyba is táborig kórház költözött, sebesült orosz katonákat ápolnak mindkettőben.

Milyen meleg, milyen szép tavasz volt abban az esztendőben. A méhek is korán ébredtek. Ontották a fák a mézet, s a szőlő is jól termett. Volt elég kukorica, hagyma és mák.

Néha szaladnunk kell az óvóhelyre, amelyet öregapa maga ásott a kertben a domboldalba. Mindenki félbehagyja, amit éppen csinál. Örülök a riadónak, én futok lefelől, gyertek, gyertek, szaladjatok! A bunkerben néhány pricc, petrollal világítunk, illatozik, szikrázik, hallgatja a petróleumlámpa a repülőgépek zúgását, a bombák erőteljes robbanását. Néha a vonat is behallatszik. Halkan beszélgetünk mindenféléről, amit azelőtt talán el is mondtunk már egymásnak a konyhában vagy az udvaron hangosan, öregapa tréfálkozni próbál, pipája az istennek se akar meggyulladni, nadmama és anyám a rózsafüzért imádkozzák.

– Ne feledtek, nem itt dörög, talán fent a hajlok fele esett le egy bomba. Ha odakinn van most valaki, hova bújik? 'Szen a múltkor is vége lett ott egy öregasszonynak, röpiült a kő mindenféle, pedig talán csak könnyíteni akart magán az a repülő – mondja öregapa.

Dudunka öregmama alszik, mosolyog álmában. Öregapa mindig mindent tud. Egyszer csak azt mondja, bombázzák a kőolaj-finomítót. Az Apollót.

Éjszaka, mikor váratlanul jön a légitámadás, csak a pincébe szaladunk le, ott mégiscsak melegebb van. Fekszünk a priccseken, a petrol gyönyörű illatában, mindenki a saját dunyhájával betakarva. Nadmama forró, savanykás boros teát kínál. Azt szereti öregapa nagyon. Mint a macskaszem, úgy világít a tea az üveg pohárban. Beszélgetünk. Néha egerek háborgatnak.

Egyszer bombáztak csak igazán közelre. A repülő a háztető fölött húztak el, hangosan imádkoztunk mindannyian. Öregapa másnap elment megtudni, mi volt. Rosszkedvűen jött haza, magyarul povedált valamit a tűzhely fölött görnyedő nadmamának. Az öreg vasúti hidat bombázták a Fekete-víz fölött. Azapád! Nadmama a köténye csücskével törülgette a könnyet a szeméből, még Dudunka öregmama is felriadt egy pillanatra, keresztet vetett, pislogott, aztán csak nézett maga elé. Anyám, mint mindig, hallgatott.

Öregapa sokáig, nagyon sokáig nem járt munkába. Fénylőn ereszkedtek le a pókok a falon, Dudunka szunyókált. Mint a macskák. Sokáig jártak még el mellettünk a katonai vonatok, röpdöstek az angyalok a lámpa alatt. Baktattak a napok, nadmama meg öregapa akármikor összekaptak azon, hogy melyikük fog elmenni előbb, tipegtek a szürke napok, néha inkább sírtunk volna egy jót, de csak ment mindenki tovább, taposta az útját, vágta az ösvényt, rosszak az emberek, mondogatta nadmama, és rettegett örökké az övéi miatt.

Emlékszem mindenre. Ott ültem mindig a tisztára sikált deszkapadlón...

(regényrészlet)

MÉSZÁROS TÜNDE FORDÍTÁSA

